

353-347

۳۵۳-۳۴۷

CLAIMS TRIBUNAL

دیوان داری دعاوی ایران - ایالات متحدہ

347

ORIGINAL DOCUMENTS IN SAFE

Case No. 353

Date of filing: 12-Feb-87

** AWARD

- Type of Award

Final

- Date of Award

12-Feb-87

_____ pages in English

38 pages in Farsi

** DECISION

- Date of Decision

_____ pages in English

_____ pages in Farsi

** CONCURRING OPINION of

- Date

_____ pages in English

_____ pages in Farsi

** SEPARATE OPINION of

- Date

_____ pages in English

_____ pages in Farsi

** DISSENTING OPINION of

- Date

_____ pages in English

_____ pages in Farsi

** OTHER; Nature of document:

- Date

_____ pages in English

_____ pages in Farsi

IRAN-UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL

AWARD

Case No. 353

Chamber Two

پرونده شماره ۳۵۳

شعبه دو

حکم شماره ۲-۳۵۳-۲۹۲

دیوان داری دعاوی ایران - ایالات متحدہ 347

IRAN UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL		دادگاه داری دعاوی ایران - ایالات متحدہ	
شیت شد - FILED			
Date	12 FEB 1987	تاریخ	
	۱۳۶۵ / ۱۱ / ۲۲		
No.	353	شماره	

اف ام سی کورپوریشن،
خواهان،

- و -

وزارت دفاع ملی،
شرکت تولید و بسته بندی گوشت زیاران،
بانک ملی ایران،
بانک مرکزی ایران، سازمان شاهنشاهی و
جمهوری اسلامی ایران،

خوانندگان.

حکم

حاضران:

از طرف خواهان: آقای مارکم بال،

آقای مایکل آر. کالبریس،

وکلاي خواهان،

آقای بروس پی. اسپون،

وکیل دعاوی شرکت خواهان،

آقای آنتونی پی. اسپینزا،

پیت مارویک، میچل و شرکا،

شاهد،

آقای دومینگو لابی،

مدیرحسابداری خواهان،

آقای فیلیپ اس. دیویریان،

مشاور و نایب رئیس سابق خواهان.

از طرف خواندگان: آقای محمد کریم اشراق،

نماینده رابط دولت جمهوری اسلامی ایران،

آقای سیف الله محمدی،

مشاور حقوقی نماینده رابط،

آقای حسین پیران،

دستیار حقوقی نماینده رابط،

آقای حیدر علی پاینده،

وکیل وزارت دفاع،

آقای محمد بهرامی،

نماینده وزارت دفاع،

آقای رمضان علی آخوندی،

نماینده نیروی زمینی،

آقای حشمت الله بدیعی،

وکیل شرکت گوشت زیاران،

آقای سید محمود موسوی،

آقای محمدرضا بانکیان،

دستیاران وکیل شرکت گوشت زیاران،

آقای محمد اختراعی صناعی،

نماینده بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران،

آقای علی اصغر مهابادی،

شاهد.

سایر حاضران : آقای جان کروک،

نماینده رابط ایالات متحده آمریکا،

خانم مری کترین مالین،

مشاور نماینده رابط ایالات متحده آمریکا.

اول - سوابق امر

۱ - خواهان، اف ام سی کورپوریشن ("اف ام سی")، شرکتی که در ایالت دلهور تاسیس یافته، براساس پنج ادعا از خواندگان خسارت مطالبه می کند. (۱) در قسمتی از ادعای اول که علیه وزارت دفاع ملی ("وزارت دفاع") اقامه شده مبلغ ۱۱،۶۵۴،۰۴۷ دلار آمریکا به اضافه بهره مطالبه گردیده که معادل هزینه فسخ قراردادی می باشد که در سال ۱۹۷۸ بین اف ام سی و وزارت دفاع (در آن زمان اسمش وزارت جنگ دولت شاهنشاهی بود) جهت تولید و فروش خودروهای نظامی به وزارت دفاع ("جنگ") منعقد گردید. اف ام سی می خواهد که مابه التفاوت بین هزینه فسخ که دیوان احیاناً به پرداخت آن حکم صادر خواهد کرد، و پیش پرداختی به مبلغ ۱۵،۹۱۵،۲۵۳/۵۰ دلار آمریکا را که وزارت دفاع در سال ۱۹۷۸ و اوایل سال ۱۹۷۹ به موجب شرایط زیربط قراردادی به اف ام سی تادیه نموده به وزارت دفاع

(۱) اف ام سی بدواً از ۱۴ خواننده دیگر نام برده بود، [اما] دعاوی خود را علیه شرکت هیدرولیک با مسئولیت محدود مسترد نمود و در ۱۱ ژوئیه ۱۹۸۵ (۲۰ تیر ماه ۱۳۶۴) به جریان رسیدگی آن دعاوی علیه شرکت مزبور خاتمه داده شد. اف ام سی دعاوی خود علیه شرکت ملی نفت ایران، شرکت نفت لاوان، و شرکت فلوپترول را مسترد نمود و در ۱۰ مارس ۱۹۸۶ (۱۹ اسفند ماه ۱۳۶۴) به جریان رسیدگی دعاوی فوق خاتمه داده شد. در ۱۴ آوریل ۱۹۸۶ (۲۵ فروردین ماه ۱۳۶۵) اف ام سی و شرکت سهامی دشت مرغاب، شرکت تولید و بازاریابی مرغ پردیس، شرکت گرمسیر، شرکت پلی اکریل ایران و هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران موافقتنامه حل و فصلی به ثبت رساندند، که به موجب آن یک حکم جزیی مبتنی بر شرایط مرضی الطرفین (حکم شماره ۲-۳۵۳-۲۲۶) صادر گردید. اف ام سی ادعای خود را علیه شرکت ست مسترد نمود و در ۱۶ مه ۱۹۸۶ (۲۶ اردیبهشت ماه ۱۳۶۵) به جریان رسیدگی آن خاتمه داده شد. اف ام سی ادعای خود را علیه عیدی مقیم دهکردی و شرکت صادراتی تضامنی مسترد داشت و در دوم ژوئن ۱۹۸۶ (۱۲ خرداد ماه ۱۳۶۵) به جریان رسیدگی به دعاوی علیه خواندگان مزبور خاتمه داده شد. بعلاوه، اف ام سی در جلسه استماع مورخ ۱۰۹ اکتبر (۱۷ و ۱۸ مهر) دعاوی خود را علیه کارخانه بستنی سازی مهر (مهدی پور) و شرکت گروه مهندسين مسترد نمود و در ۱۹ نوامبر ۱۹۸۶ (۲۸ آبان ماه ۱۳۶۵) به جریان رسیدگی دعاوی مزبور خاتمه داده شد.

مسترد نماید. در این رابطه اف ام سی همچنین تقاضا می کند که دو فقره اعتبار اسنادی که به نفع وزارت دفاع صادر شده، و جمع مبالغ آنها معادل پیش پرداختهای وزارت می باشد، کان لم یکن اعلام گردد. وزارت دفاع منکر آنست که قرارداد را فسخ نموده و متقابلاً خواستار اجرای عین تعهد، اعلام معتبر بودن اعتبارات اسنادی، و پرداخت بهره بابت وجوه مسدود شده، می باشد. وزارت دفاع دعاوی متقابل خود را به شق دیگری نیز مطرح، و طبق آن مبلغ ۷۰ میلیون دلار آمریکا که شامل پیش پرداختهای آن به اف ام سی و بهره مبلغ فوق و ۴۵ میلیون دلار آمریکا بابت خسارت می باشد، مطالبه می نماید. (۲) وزارت دفاع همچنین تقاضا نموده که شش دستگاه رادیوی مخصوص که در ارتباط با کار قرارداد در اختیار اف ام سی قرار داده شده، اعاده گردد. بعلاوه ایران ادعای متقابلی به مبلغ -/۲,۵۴۳,۹۰۹ ریال بابت مالیاتهایی که حسب ادعا اف ام سی طبق قوانین و مقررات ایران بدهکار است، علیه شرکت مزبور اقامه نموده است.

۲ - در ادعای دوم که علیه نیروی زمینی جمهوری اسلامی ایران ("نیروی زمینی") که سابقاً، نیروی زمینی شاهنشاهی ایران نامیده می شد و اکنون قسمتی از وزارت دفاع ملی است، اقامه شده، خسارتی به مبلغ ۱۳۵,۵۲۱/۸۰ دلار آمریکا به اضافه بهره بابت امتناع ادعایی از اجرای قراردادی منعقد در سال ۱۹۷۸ مطالبه شده، که طبق آن قرار بود قسمت تولید وسائل محیط زیست اف ام سی، دستگاههای مخصوص تصفیه فاضلاب یکی از پایگاههای نظامی ایران را بسازد. نیروی زمینی منکر آن است که ادعا متوجه وی بوده، و همچنین امتناع از اجرای قرارداد را تکذیب می کند. علاوه بر این، در ۳۱ ژوئیه ۱۹۸۶ (۹ مرداد ماه ۱۳۶۵) نیروی زمینی ادعای متقابلی به مبلغ -/۴۹۳,۵۰۹ دلار آمریکا

(۲) وزارت دفاع ادعای مستقیم جداگانه ای علیه اف ام سی و ایالات متحده آمریکا به ثبت رسانده که از آن ادعای مطروح علیه اف ام سی به دلیل فقد صلاحیت رد شد. وزارت دفاع ملی جمهوری اسلامی ایران و دولت ایالات متحده و سایرین، حکم شماره ۲-۱۴/الف - ۸۸ (۶ دسامبر ۱۹۸۳/۵ آذر ماه ۱۳۶۲).

بابت هزینه خرید دستگاهها تصفیه فاضلاب از فروشنده دیگری و خسارات مربوط به آن به ثبت رساند. دیوان در جلسه استماع به اطلاع طرفین رساند که دلیلی برای تاخیر در ثبت این ادعای متقابل نیافته، و لذا طبق بند ۳ ماده ۱۹ قواعد دیوان آنرا رد نمود.

۳ - ادعای سوم علیه سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی ("سازمان خدمات اجتماعی") به مبلغ ۲،۹۴۳/۴۵ دلار آمریکا به اضافه بهره بابت نقض ادعایی (در مه ۱۹۷۹) قراردادی اقامه شده که با سازمان خدمات اجتماعی جهت تولید و فروش دستگاههای مخصوص فاضلاب برای بیمارستان رضا پهلوی (که بعداً "مرکز پزشکی شهدا نامیده شد) منعقد شده بود. سازمان خدمات اجتماعی فسخ قرارداد را تکذیب نموده و ادعا می کند که اف ام سی قرارداد را اجرا نکرده است.

۴ - در ادعای چهارم خسارتی جمعا" به مبلغ ۲۹۶،۲۹۶/۳۰ دلار آمریکا به اضافه بهره بابت سلب مالکیت ادعایی از حقوق مالکانه اف ام سی در سهام اقلیت وی در شرکت تولید و بسته بندی گوشت زیاران ("شرکت گوشت زیاران")، از این شرکت مطالبه شده است. شرکت گوشت زیاران اظهار می دارد که شرکتی تحت کنترل دولت ایران نبوده و مضافاً از حقوق خواهان در شرکت گوشت زیاران سلب مالکیت نشده است.

۵ - در ادعای پنجم که علیه جمهوری اسلامی ایران ("ایران") اقامه گردیده، بابت مفقود شدن ادعایی وسائل دفتری و زیانها و مخارجی که حسب ادعا اف ام سی در ارتباط با خارج کردن دو نفر از کارمندان خود از ایران متحمل شده، خسارتی بالغ بر ۹۰،۸۰۳/۹۶ دلار آمریکا مطالبه شده است. ایران مدعی است که دلیلی برای خسارات مورد مطالبه ارائه نشده و توجه ادعا به ایران را تکذیب می کند.

۶ - هر دو طرف هزینه های مربوط به داوری را مطالبه می نمایند.

۷ - جلسه استماعی در ۹ و ۱۰ اکتبر ۱۹۸۶ (۱۷ و ۱۸ مهر ماه ۱۳۶۵) تشکیل شد.

دوم - ادعای اول

الف - واقعیات

۸ - در ۵ فوریه ۱۹۷۸ (۱۶ بهمن ماه ۱۳۵۶)، اف ام سی و وزارت دفاع ("جنگ") قراردادی ("قرارداد") به منظور فروش ۱۵۵ دستگاه خودرو زرهی (مركب از سه نوع مختلف ام ۵۴۸، ام ۱۱۳ و ایکس ام ۸۰۶ - ئی ۱) به اضافه قطعات یدکی و ابزار مخصوص لازم منعقد نمودند. قرار بود ایران از این ۱۵۵ خودرو در پشتیبانی و تجدید ذخائر ۷۰ دستگاه موشک انداز استفاده نماید که در نظر داشت طبق قرارداد جداگانه‌ای که در پرونده حاضر مورد بررسی نیست، از شرکت دیگری موسوم به بریتیش ائروسپیس پابلیک لیمیتد کامپنی ("بریتیش ائروسپیس") خریداری کند.

۹ - قرار بود بهای قرارداد، ترکیبی از مبلغ اولیه قرارداد یعنی ۲۰،۸۷۵،۸۸۶/ - دلار آمریکا ("مبلغ اولیه قرارداد") و تعدیل ادواری (در اصطلاح قراردادی "افزایش بها") نسبت مبلغ فوق، طبق فرمولی باشد که به منظور انعکاس تغییرات نرخ تورم در قرارداد درج شده بود. قرار بود کالاها از سپتامبر ۱۹۷۹ تا مارس ۱۹۸۰ به تدریج تحویل گردد.

۱۰ - قرارداد مقرر می داشت که وزارت دفاع بهای قرارداد را در سه مرحله پرداخت کند. وزارت دفاع، طبق قرارداد ۵۰٪ مبلغ اولیه قرارداد (۱۰،۴۳۷،۹۴۳/ - دلار آمریکا) را در ۱۱ آوریل ۱۹۷۸ (۲۲ فروردین ماه ۱۳۵۷) به اف ام سی پرداخت

نمود(۳). در آخر ژانویه ۱۹۷۹، وزارت دفاع پیش پرداخت دیگری به مبلغ ۵,۴۷۷,۳۱۰/۵۰ دلار آمریکا که معادل ۲۵٪ (۵,۲۱۸,۹۷۱/۵۰ دلار آمریکا) مبلغ اولیه قرارداد به اضافه مبلغ متناسبی (-/۲۵۸,۳۳۹ دلار آمریکا) بابت افزایش بهاء بود، تادیه نمود(۴). ۲۵٪ آخر مبلغ اولیه قرارداد به اضافه مبلغ متناسبی بابت افزایش بهاء می‌بایستی موقعی که اسناد مصرحه قراردادی دریافت و کالاها تحویل گردید، پرداخت شود.(۵)

۱۱ - ماده ۱۶ مقرر می داشت که پیش پرداختهای وزارت دفاع باید با یک "ضمانتنامه بانکی بدون قید و شرط" که اف ام سی به نفع وزارت دفاع افتتاح می‌کند، تضمین و تادیه گردد. عملاً "ضمانتنامه‌ای که جهت تضمین پیش پرداختها افتتاح گردید، به صورت دو فقره اعتبار اسنادی غیرقابل برگشت معادل مبلغ هر پیش پرداخت بود. در ۱۶ مارس ۱۹۷۸ (۲۵ اسفند ماه ۱۳۵۶)، اف ام سی از بنک آو امریکا اینترنشنال آوشیکاگو خواست که اعتبار اسنادی اول به مبلغ -/۱۰,۴۳۷,۹۴۳ دلار آمریکا ("اعتبار اسنادی شماره ۷۰۱۱") به سررسید ۵ مارس ۱۹۸۰ (۱۴ اسفند ماه ۱۳۵۸) را صادر کند، و در ۲۶ ژانویه ۱۹۷۹ (۶ بهمن ماه ۱۳۵۷) از بنک آو امریکا سن فرانسیسکو درخواست کرد که اعتبار اسنادی دوم به مبلغ ۵,۴۷۷,۳۱۰/۵۰ دلار آمریکا ("اعتبار اسنادی

(۳) طرفین توافق کرده بودند که افزایش بهای مندرج در فرمول قرارداد را در مورد این پرداخت اول اعمال نکنند. در قرارداد تصریح شده بود که "بجای افزایش بهاء"، مبلغ -/۷۵۰,۰۰۰ دلار آمریکا به قیمت خودروها که قبلاً مورد توافق قرار گرفته بود، افزوده شود. این افزایش در مبلغ اولیه قرارداد منظور شده است.

(۴) سررسید این قسط اوت سال ۱۹۷۸ بود ولی پرداخت آن به عللی که با پرونده حاضر ارتباط ندارد، به تاخیر افتاد.

۵ - برای پرداخت اقساط بعد از ۵۰٪ پیش پرداخت اول، وزارت دفاع طبق قرارداد، در اواخر آوریل ۱۹۷۸، یک فقره اعتبار اسنادی افتتاح نمود، که در ماه مه برای منظور کردن افزایش بهاء مبلغ آن تغییر داده شد.

شماره ۰۲۴۲۵۴) به سررسید ۳۰ آوریل ۱۹۸۰ (۱۰ اردیبهشت ماه ۱۳۵۹) را صادر نماید. قرار بود به موازات تحویل اجناس توسط اف ام سی مبالغ هر دو اعتبار اسنادی کاهش یابد.

۱۲ - تا ماه مارس ۱۹۷۹ جز پرداختها و ضمانتنامه‌های فوق الذکر، طرفین تماس محدودی با یکدیگر داشتند. اف ام سی آخرین شاخص ماهانه قیمت های عمده فروشی (بعداً) شاخص قیمت‌های تولید کنندگان) را که مبنای تعدیلات افزایش بها قرار می گرفت، به وزارت دفاع می‌فرستاد. در ۲۸ آوریل ۱۹۷۸ (۸ اردیبهشت ماه ۱۳۵۷) خواهان طبق بند ۳ ماده ۲ قرارداد فهرست قطعات یدکی را به وزارت دفاع ارسال داشت. علاوه بر آن، در ۲۶ مه ۱۹۷۸ (۵ خرداد ماه ۱۳۵۷) اف ام سی صفحات تصحیح و از نو تایپ شده قرارداد را، منجمله تصحیحات مربوط به فرمول افزایش بها، برای وزارت دفاع ارسال داشته، و بعداً چند بار از وزارت دفاع تقاضا کرد رسید اسناد مزبور را اعلام، و در مورد آنها اقدام نماید. در ماه اوت، اف ام سی طی تلکسی از وزارت دفاع درخواست کرد درباره فهرست قطعات یدکی اظهار نظر نماید. ولی وزارت دفاع پاسخی به این تلکس و سایر مکاتبات نداد. در تمام این مدت، اف ام سی بارها کوشید (منجمله با اقداماتی از طریق نماینده‌اش در تهران قبل از آنکه نامبرده در اواخر سال ۱۹۷۸ فرا خوانده شود) تا پاسخی از وزارت دفاع به دست آورد، ولی کوششهایش اکثراً بی نتیجه ماند. (۶)

۱۳ - در ۲۱ مارس ۱۹۷۹ (اول فروردین ماه ۱۳۵۸)، اف ام سی نامه‌ای از وزارت دفاع که به تاریخ ۲۸ ژانویه ۱۹۷۹ (۸ بهمن ماه ۱۳۵۷) بود، دریافت نمود که طی

(۶) ولی ظاهراً وزارت دفاع در سال ۱۹۷۸ به درخواست اف ام سی مبنی بر ارسال شش دستگاه رادیو مخصوص جهت استفاده خاص اف ام سی در کارهای مهندسی پاسخ داد.

آن از اف ام سی درخواست شده بود یک دستگاه از ۱۵۵ خودروها را بجای آنکه طبق برنامه مستقیماً به ایران تحویل دهد، در اسرع وقت به بریتیش ائروسپیس بدهد. ظاهراً قرار بود بریتیش ائروسپیس در ارتباط با کار خود در مورد ۷۰ دستگاه موشک اندازه به منظور دادن تغییراتی از لحاظ مهندسی از خودرو مزبور استفاده کند. اف ام سی از بریتیش ائروسپیس درخواست کرد این تقاضا را تایید نماید. در ۲۶ مارس ۱۹۷۹ (۶ فروردین ماه ۱۳۵۸) بریتیش ائروسپیس به اف ام سی اطلاع داد که خودرو نباید به آنها تحویل داده شود، و بعداً اطلاع داد که وزارت دفاع قرارداد خود را با بریتیش ائروسپیس در مورد ۷۰ دستگاه موشک اندازه فسخ کرده است.

۱۴ - سپس در ۲۷ مارس ۱۹۷۹ (۷ فروردین ماه ۱۳۵۸) اف ام سی تلکسی به وزارت دفاع مخابره کرده و برای "رفع ابهام" از مقاصد وزارت دفاع توضیح خواست. مضافاً، اف ام سی به صراحت درخواست کرد که:

"شما (وزارت دفاع) این موضوع را (با بریتیش ائروسپیس) روشن نموده و نظر خودتان را در مورد کلیه خودروهای موضوع قرارداد ما با ایران به این شرکت اطلاع دهید."

در ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) اف ام سی پاسخ وزارت دفاع را طی تلکس معاون تسلیحاتی وزارت دفاع ملی دریافت کرد. این تلکس حاکی از این بود که:

"تقاضای صریح نیروی زمینی ملی ایران این است که قرارداد شماره ۱۴۷-۱۴۰۱-۰۱-۳۰۳ (قرارداد اف ام سی) برای ام-۱۱۳، ۵۴۸ و ایکس ام ۸۰۶-ئی ۱ لغو شود."

واضحه شده بود "بنابراین" لازم است که اف ام سی درخواست مورخ ۲۸ ژانویه ۱۹۷۹ (۸ بهمن ماه ۱۳۵۷) وزارت دفاع را دائر بر ارسال یک دستگاه خودرو به بریتیش ائروسپیس نادیده گیرد. تا این تاریخ، اف ام سی کلیه کارهای مهندسی ویژه لازم را تکمیل و کلیه مواد لازم را

خریداری کرده بود و سوار کردن تعدادی از خودروها آخرین مراحل خودرأطی می کرد.

۱۵ - با فرض اینکه تلکس مزبور طبق بند ۲ ماده ۱۲ قرارداد، فسخ قرارداد به صلاح دید خریدار محسوب شود، اف ام سی باتولید خودروهای استاندارد اف ام سی (بدون در نظر گرفتن سفارشات خاص مشتری که طبق قرارداد در مورد ایران باید رعایت می شد) برای فروش به مشتریان آتی در صدد تقلیل خسارت بر آمد. قطعات غیر استاندارد موجود تفکیک و بعداً به عنوان قراضه فروخته شد. پس از آن، مکاتبات با وزارت دفاع قطع شد و تاریخهای تحویل مقرر در قرارداد منقضی گردید، و در آن باره هیچ یک از طرفین نظری ابراز ننمود.

۱۶ - در ۵ دسامبر ۱۹۷۹ (۱۴ آذر ماه ۱۳۵۸) وزارت امور خارجه ایالات متحده آمریکا از طریق سفارت ایران در واشینگتن دی. سی. به وزارت دفاع اطلاع داد که ایالات متحده درخواست مورخ ۲۴ اکتبر ۱۹۷۸ (۲ آبان ماه ۱۳۵۷) اف ام سی برای صدور پروانه صادرات را رد کرده است. مدارکی در دست است حاکی از آنکه وزارت دفاع در ۸ ژانویه ۱۹۸۰ (۱۸ دی ماه ۱۳۵۸) از سفارت ایران درخواست کرد که راجع به موضوع رد درخواست صدور پروانه صادرات تحقیقات بیشتری به عمل آورد.

۱۷ - تا موقعی که اعتبارات اسنادی (ضمانتنامه بانکی) به تاریخ انقضاء خود نزدیک می شد، هیچ مکاتبه ای صورت نگرفت. در ۲۵ دسامبر ۱۹۷۹ (۴ دی ماه ۱۳۵۸) بانک مرکزی قصد خود را دأثر بر وصول دو فقره اعتبار اسنادی به بانک آو آمریکا سن فرانسیسکو اطلاع داد. در فوریه ۱۹۸۰، وزارت دفاع از اف ام سی و بانک آو آمریکا اینترنشنال آو شیکاگو ("بی ا آی سی") درخواست کرد بجای پرداخت فوری وجه اعتبار اسنادی شماره ۷۰۱۱ به وزارت دفاع، اعتبار آنرا به مدت یکسال تمدید کنند. درخواست تمدید رد شد. در نتیجه، به دستور خوانده یک فقره برات دیداری بانک ملی به تاریخ ۲۶ فوریه ۱۹۸۰ (۷ اسفند ماه ۱۳۵۸) جهت وصول وجه اعتبار اسنادی شماره ۷۰۱۱ به بی

ا آی سی ارائه گردید. اندکی بعد از آن تاریخ، بی ا آی سی به بانک ملی اطلاع داد که طبق مقررات دولت ایالات متحده، از پذیرش برات معذور است. در ۲۱ مارس ۱۹۸۰ (اول فروردین ماه ۱۳۵۹)، اف ام سی که می خواست هزینه های فسخ را که به موجب قرارداد طلبکار بود وصول نماید، طبق مقررات وزارت خزانه داری ایالات متحده (۷) بجای آنکه بی ا آی سی وجه اعتبار اسنادی را به حساب مسدودی واریز و اف ام سی آن مبلغ را به بی ا آی سی بازپرداخت نماید، حساب مسدودی بابت اعتبار اسنادی شماره ۷۰۱۱ در دفاتر خود باز کرد.

۱۸ - در ۷ آوریل ۱۹۸۰ (۱۸ فروردین ماه ۱۳۵۹) یا بعد از آن تاریخ، یک فقره برات دیداری بانک مرکزی به همان تاریخ جهت وصول وجه اعتبار اسنادی شماره ۰۲۴۲۵۴ ارائه گردید. در ۱۹ مه ۱۹۸۰ (۲۹ اردیبهشت ماه ۱۳۵۹)، اف ام سی برای این اعتبار اسنادی نیز حساب مسدودی در دفاتر خود باز کرد.

ب - صلاحیت

۱۹ - خواهان، که یک شرکت عام در ایالت دلهور می باشد، مدارکی شامل یک گواهینامه حسن شهرت و نسخ مصدق صفحات مربوط اظهاریه های نیابت سهام را که در دوره ذیربط صادر گردیده، ارائه داده است. این مدارک دیوان را متقاعد می سازد که ادعاهای اف ام سی در پرونده حاضر دعاوی متعلق به تبعه امریکا طبق تعریف ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی است. در اینکه وزارت دفاع مشمول تعریف ایران بنحو مندرج در همان ماده است، اختلافی وجود ندارد.

۲۰ - ولی نسبت به صلاحیت دیوان اعتراض شده است. دلیل اعتراض این است که قرارداد مورد بحث حاوی قید مرجع رسیدگی است که به موجب بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی، صلاحیت رسیدگی را از دیوان سلب می نماید.

۲۱ - قسمت مربوط شرط مورد نظر در قرارداد، یعنی ماده ۱۰/۲ به شرح زیر است:

۱۰/۲ - حل و فصل اختلافات - ... اما چنانچه در ارتباط با این قرارداد اختلافی پیش آید که نتوان دوستانه آن را حل کرد، آنگاه موضوع مورد اختلاف به یک هیئت حل و فصل... ارجاع خواهد شد. در صورتی که به هر دلیل موضوع مورد اختلاف توسط هیئت حل و فصل حل نشود آنگاه موضوع مورد اختلاف مزبور به داوری الزام آور، ارجاع خواهد شد. داوری در محل مورد توافق طرفین صورت خواهد گرفت. تصمیم داور قاطع خواهد بود.

دیوان بر این نظر است که شرط فوق الذکر بطور مشخص به داوری الزام آور اشاره نموده و لذا صلاحیت دیوان نسبت به ادعا را سلب نمی کند. رجوع شود به قسمت سوم - گیز- اند هیل اینکورپوریتد و شرکت تولید و انتقال نیروی ایران (توانیر) و سایرین، قراراعدادی شماره ۶-۱ دیوان عمومی (۵ نوامبر ۱۴/۱۹۸۲ آبان ماه ۱۳۶۱)، که در Iran-U.S C.T.R 236 ۱ نیز به طبع رسیده است. بنابراین، دیوان بر این عقیده است که این ادعا مشمول صلاحیت دیوان بوده، و شرایط بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی را احراز می کند.

۲۲ - ادعای متقابل وزارت دفاع مستقیماً ناشی از همان قرارداد مبنای ادعا است، و بنابراین طبق مفاد بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی مشمول صلاحیت دیوان است.

۲۳ - ایران ادعا کرده که ادعای متقابل وی بابت مالیات طبق قرارداد مربوط به این ادعا قابل پرداخت است. اما، دیوان ملاحظه می نماید که مدارک تسلیمی ایران آشکارا نشان می دهد که ظاهراً "بدهی های مالیاتی مربوط به شرکت دیگری غیر از خواهان

است، خواهان کار موضوع قرارداد را در ایالات متحده انجام می‌داده، و بدهی‌های ادعایی مزبور به قرارداد ارتباطی ندارد. از این رو، حتی اگر تشخیص داده شود که ادعای متقابل بابت مالیات نه از قوانین ایران بلکه از قرارداد ناشی شده، باز هم نمی‌توان گفت که از "همان قرارداد فیما بین، معامله یا پیش‌آمدی که مبنای ادعای (اف ام سی) است" ناشی شده تا شرایط صلاحیتی مندرج در بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی را احراز نماید. بنابراین، این ادعای متقابل رد می‌شود.

ج - ماهیت

۱ - فسخ قرارداد

۲۴ - بحث درباره ماهیت این ادعا الزاما با این سؤال آغاز می‌شود که آیا فی الواقع وزارت دفاع بنا بر مصلحت خود با تلکس مورخ ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) با استناد به ماده ۱۲/۲، قرارداد را فسخ کرده است یا خیر.

۲۵ - وزارت دفاع فسخ قرارداد را تکذیب و ادعا می‌کند که تلکس مورخ ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) فقط منعکس کننده نظرات نیروی زمینی است که تصمیم گرفته بود از خودروها استفاده نکند، حال آنکه در تلکس مزبور، تصمیم طرف قرارداد یعنی خود وزارت دفاع اعلام نشده است. در این رابطه وزارت دفاع مدارکی ارائه نموده که حاکی است واحد دیگری از نیروهای نظامی ایران یعنی ژاندارمری علاقه‌مند بوده، خودروهای مزبور را به دست آورد.

۲۶ - دیوان نمی‌تواند این نظر را بپذیرد. منظور اعلام نشده وزارت دفاع نیز هر چه بوده

باشد، انشاء، اصل و متن تلکس (۸) مورخ ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) آشکارا بر فسخ قرارداد دلالت می‌کرد. اف ام سی منطفاً نمی‌توانست به نحو دیگری نتیجه‌گیری کند، به ویژه آنکه این شرکت می‌دانست که وزارت دفاع موشک اندازه‌ها، یعنی سلاحهایی را که این خودروها بمنظور پشتیبانی و سرویس آنها طرح ریزی شده بود، از بریتیش ائروسپیس نخواهد خرید. علاوه بر این، هیچگاه به اف ام سی اطلاع داده‌نشده که واحد دیگری از نیروی نظامی ایران ممکن است مایل به استفاده از ۱۵۵ خودرو مورد بحث باشد، یا حتی طرق دیگر استفاده از آنها در وزارت دفاع تحت بررسی بوده است.

۲۷ - شرایط و وضعیتی که در آن تلکس ارسال شده، بخصوص از این لحاظ برای دیوان جالب توجه و در خور بررسی است. وزارت دفاع از فوریه ۱۹۷۸ بعد، نسبت به تلاشهای اف ام سی جهت برقراری ارتباط با آن وزارتخانه اعتنایی نکرده بود. اف ام سی مدارک کافی ارائه داده حاکی از اینکه آن شرکت اطلاع داشته که وزارت دفاع بعد از انقلاب فوریه ۱۹۷۹ تعداد زیادی از قراردادهای منعقد شده با شرکتهای امریکایی را لغو کرده است. موقعی که اف ام سی اطلاع حاصل کرد که وزارت دفاع قرارداد مربوط با بریتیش ائروسپیس را فسخ کرده است، آن گونه که مقبول است از وزارت تقاضا کرد راجع به موضوع توضیح دهد و به عنوان جواب، تلکس مورخ ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) مذکور در فوق را دریافت نمود. تحت این اوضاع و احوال تلکس مورد بحث را نه یک اخطار فسخ بلکه صرفاً "بمنزله اعلام نظرات یکی از واحدهای وزارت دفاع خواندن، دشوار است. در واقع، تحت تمام اوضاع و احوال فوق، مشکل است خواهان را در آن موقع از این جهت مسئول شمرد که چرا از تلکس فوق نکات باریکی را که اکنون وزارت دفاع به آن نسبت می‌دهد، استنباط نکرده است.

(۸) عبارت ذیربط تلکس مزبور در بند ۱۴ فوق نقل شده است.

۲۸ - ولی، وزارت دفاع همچنین ادعا می کند که با توجه به الزامات ماده ۱۷/۲ قرارداد دائر بر اینکه مکاتبات باید دستی تحویل و یا با تلگرام یا نامه هوایی سفارشی تایید گردد، تلکس مورخ ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) اعتبار و الزام قانونی نداشته است. خواهان مدارکی ارائه داده که حاکی است که با توجه به مشکلاتی که در امر مکاتبه از جمله قطع شدن سرویس پستی، در طول مدت قرارداد مخصوصاً در دوره بلافاصله قبل از تلکس مورخ ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) با وزارت دفاع، وجود داشت، طرفین مجبور بودند با هر وسیله‌ای که در آن اوضاع و احوال ممکن و موثر بود، مکاتبه نمایند. دیوان با این امر موافق است. علاوه براین، برای دیوان قابل درک نیست که چگونه وزارت دفاع می تواند جهت اجتناب از عواقب مکاتبه، به عدم رعایت ماده ۱۷/۲ از طرف خود آن وزارتخانه استناد کند، زیرا فقط گیرنده نامه‌ای که مقررات قراردادی در ارسال آن رعایت نشده، می تواند براساس آن دلیل نسبت به کفایت اخطار اعتراض نماید.

۲۹ - بالاخره، وزارت دفاع مدعی است که رویدادهایی که بعد از دریافت تلکس توسط اف ام سی، اتفاق افتاده، منجمله اقدامات طرفین، دلایل دیگری دائر بر فسخ نشدن قرارداد بودند. بنابه اظهار وزارت دفاع، اگر قرارداد هشت ماه قبل از رویدادهای زیر فسخ شده بود، اقداماتی نظیر ابلاغ رد درخواست صدور پروانه صادرات به وزارت دفاع در دسامبر ۱۹۷۹، و تعقیب امر توسط وزارت دفاع در ژانویه ۱۹۸۰، غیرمنطقی می‌بود. علاوه براین، وزارت دفاع ادعا می کند که وی از آن جهت در اوائل سال ۱۹۸۰ درخواست کرد که مهلت اعتبارهای اسنادی برای یکسال تمدید گردد که به اف ام سی امکان دهد نهایتاً خودروها را تحویل نماید. بالاخره، وزارت دفاع استدلال می کند که اقدامات خود اف ام سی با استنباط آن شرکت دائر بر فسخ شدن قرارداد هماهنگ نیست. وزارت دفاع متذکر می شود که اف ام سی تاییدیه تلکس را درخواست ننموده و طبق ماده ۱۲ قرارداد حسابش را با وزارت دفاع تصفیه نکرده است.

۳۰ - از نظر دیوان، این استدلالات متقاعد کننده نیست. خواهان مدارک غیرقابل انکاری ارائه داده که حاکی است بلافاصله بعد از دریافت تلکس مورخ ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) به این نتیجه رسیده که قرارداد فسخ شده، و پس از آن تاریخ همواره براساس همان استنباط عمل کرده است. عدم استرداد تقاضای پروانه صادرات از وزارت امورخارجه برای اینکه نتیجه متفاوتی گرفته شود، مبنای کافی نیست. مضافاً، وزارت دفاع هیچگونه مدرکی دائر براین ارائه نداده که تقاضایش برای تمدید مهلت اعتبارات اسنادی یا سئوالش در مورد پروانه صادرات به نحوی از انحاء با انتظار آن وزارتخانه مبنی بر اجرای احتمالی قرارداد توسط اف ام سی در آینده، مربوط بوده است. برعکس، دیوان ملاحظه می کند که مدارکی حاکی از اینکه وزارت دفاع در مقابل قطع مکاتبات از طرف اف ام سی بعد از ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) یا در قبال سپری شدن تاریخهای تحویل بدون انجام کاری توسط خواهان، واکنشی از خود نشان داده باشد، در دست نیست.

۳۱ - بنابراین دیوان باتوجه به کلیه مدارک موجود براین نظر است که وزارت دفاع به صلاحدید خود، قرارداد را از تاریخ ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) فسخ کرده است.

۲ - هزینه های فسخ

۳۲ - در ماده ۱۲/۲ قرارداد پیش بینی شده، در صورتی که وزارت دفاع به صلاحدید خود قرارداد را فسخ کند باید هزینه های معقول فسخ را بپردازد. بخش ذیربط ماده ۱۲/۲ به شرح زیر است:

"خریدار می تواند به صلاحدید خود این قرارداد را فسخ کند و فقط باید هزینه های معقول فسخ را که هزینه های قبلی اف ام سی و تعهدات متقبله پیش بینی شده در آن منظور می شود به اف ام سی بپردازد."

این شرط چنانکه از کلمات "معقول" و "منظور می شود" بر می آید، عاری از ابهام نیست. دیوان در پرونده دیگری متذکر گردیده که:

بنا براساسی ترین اصل تفسیر باید چنین فرض کرد که به ماده مورد بحث می توان معنی و اثری اسناد کرد که بیانگر قصد مشترک طرفین باشد. هرگاه یکی از کلمات به کار رفته تولید ابهام نماید، چنین ابهامی باید با تفسیری که مناسب ترین اثر معقول را برای ماده به طور کلی قائل می شود، رفع گردد.

سی بی ای اینترنشنال دیولوپمنت کورپوریشن، و دولت ایران، حکم شماره ۱۱۵-۹۲۸-۳ (۱۶ مارس ۱۹۸۴-۲۵ اسفند ماه ۱۳۶۲). دیوان با اعمال این روش معتقد است که هزینه های معقول فسخ به نحوی که در این ماده تعریف شده، جبران هزینه هایی است که خواهان بطور کلی در نتیجه محروم شدن از اجرای تمامی قرارداد طبق برنامه، متقبل شده است. این نتیجه گیری از مقایسه بند ۲ ماده ۱۲ با بند ۱ همان ماده تایید می شود، که پرداخت غرامت را در صورتی که وزارت دفاع در نتیجه قصور اف ام سی قرارداد را فسخ کند، پیش بینی کرده است. در آن صورت، اف ام سی فقط هزینه هایی را که تا تاریخ فسخ متحمل گردیده، دریافت می کند. بالعکس، وقتی وزارت دفاع به صلاحدید خود قرارداد را فسخ کند، طبق ماده ۱۲/۲ باید غرامت اضافی مشخصی پرداخت شود. اینکه آن مبالغ اضافی به منظور جبران ضرر فروشنده بی تقصیر، بابت از دست دادن قرارداد در نظر گرفته شده، با استفاده از عبارت "سود پیش بینی شده اف ام سی" نیز تایید شده است. به نظر دیوان بدیهی است که در زمانی که شرط قراردادی حاوی "سود پیش بینی شده اف ام سی" تنظیم و امضاء شد و در زمانی که قرارداد فسخ گردید، سود مورد نظر اف ام سی عبارت از سود حاصله از تمام قرارداد بود، یعنی سودی که در نتیجه فروش ۱۵۵ خودرو، قطعات یدکی و ابزار مخصوص، به دست می آمد. بنابراین، دیوان موضع وزارت دفاع را نمی تواند بپذیرد دائر بر این که هزینه های فسخ باید به هزینه هایی که قبلاً "تقبل گردیده و سود کاری که تا تاریخ فسخ تکمیل شده، محدود شود. دیوان در بررسی کلیه عناصری که طبق ماده ۱۲/۲ هزینه های فسخ را

تشکیل می دهند از دستور العمل قراردادی مبنی بر "معقول" بودن آنها، پیروی کرده است.

الف - سود پیش بینی شده

۳۳ - سود پیش بینی شده که عبارت از تفاوت بین قیمت‌های توافق شده و هزینه‌های پیش بینی شده است، بزرگترین قلم (-/۲۰۰،۲۷۴،۹ دلار آمریکا) ادعای می‌باشد. با توجه به انشاء صریح ماده ۱۲/۲، سود پیش بینی شده باید منظور گردد. دیوان این کار را با بررسی دقیق هر دو عاملی که سود پیش بینی شده را تشکیل می‌دهند، انجام داده است.

۳۴ - دیوان پس از بررسی مدارک موجود، در آغاز کار نتیجه می‌گیرد که هزینه‌های پیش بینی شده، عمدتاً در اثر تورم، در حدود ۱۵،۹۰۰،۰۰۰ دلار یعنی تقریباً ۱۰٪ بیشتر از مبلغی می‌شده که خواهان ادعا کرده است.

۳۵ - در مورد قیمت، دیوان ملاحظه می‌نماید که قرار بود جمع کل قیمت نهایی خودروها، قطعات و ابزار شامل قیمت اولیه قرارداد یعنی -/۲۰،۸۷۵،۸۸۶ دلار آمریکا به علاوه افزایش بها باشد. طبق قرارداد توافق شده بود که در ۵۰٪ اول قیمت اولیه قرارداد که وزارت دفاع در ۱۱ آوریل ۱۹۷۸ (۲۲ فروردین ماه ۱۳۵۷) پرداخت نمود، افزایش بهایی منظور نگردد. ولی بابت قسط دوم وزارت دفاع، که موعد پرداخت آن ماه اوت ۱۹۷۸ بود (۹)، وزارت دفاع مبلغ ۵،۴۷۷،۳۱۰/۵۰ دلار که معادل مبلغ مقرر، یعنی ۲۵٪ قیمت اولیه قرارداد (۵،۲۱۸،۹۷۱/۵۰ دلار آمریکا) به علاوه افزایش بهای متناسب (-/۲۵۸،۳۳۹ دلار آمریکا) با آن مبلغ بوده، پرداخت نمود.

(۹) همانطور که در پاراگراف ۱۰ فوق ذکر شد، پرداخت عملاً تا ژانویه ۱۹۷۹ به تأخیر افتاد.

۳۶ - بنابراین، تنها محاسبه‌ای که باقی می ماند، محاسبه افزایش بهای متناسب با ۲۵٪ قیمت است که قرار بود با تحویل کالا در فاصله بین سپتامبر ۱۹۷۹ تا پایان مارس ۱۹۸۰ پرداخت شود. لیکن، خواهان نشان داده که با استفاده از فرمول پیچیده‌ای که برای این منظور در قرارداد پیش بینی شده، نتیجه‌ای غیرمنطقی به دست می آید و این امر یکی از دلایلی بود که اف ام سی در مه ۱۹۷۸ کوشید قرارداد را اصلاح کند.

۳۷ - ولی، دیوان ملاحظه نموده است که طبق مواد ۱۵/۴ و ۱۶/۲ قرارداد، قصد طرفین این بوده که مکانیزم افزایش بها به نرخ تورم مرتبط باشد. در واقع، مبلغ ۲۵۸،۳۳۹/- دلاری که وزارت دفاع در قسطی که موعد پرداخت آن اوت ۱۹۷۸ بود، منظور نمود نمایانگر تقریباً ۵٪ افزایش بابت مبلغ ۵،۲۱۸،۹۱۷/۵۰ دلار امریکا طی شش ماه یا ۱۰٪ در سال است که معادل نرخ تقریبی تورم قیمتها در آن موقع بود. به نظر دیوان منطقی است که همان نرخ در مورد ۲۵٪ مبلغ اولیه قرارداد در فاصله بین فوریه ۱۹۷۸ تا دسامبر ۱۹۷۹، یعنی نیمه مدتی که قرار بود طی آن قسمت عمده کالاها تحویل گردد، اعمال شود. این رقم تقریباً ۹۶۰،۰۰۰/- دلار امریکاست. بنابراین طبق محاسبه، افزایش بهای ۵۰٪ مبلغ اولیه قرارداد ۱،۲۱۸،۳۳۹/- دلار امریکا و بنابراین، کل مبلغ قرارداد ۲۲،۰۹۴،۲۲۵/- دلار امریکا است. با کسر هزینه های پیش بینی شده به مبلغ ۱۵،۹۰۰،۰۰۰/- دلار از آن، مبلغ ۶،۱۹۴،۲۲۵/- دلار امریکا به دست می آید، و این رقمی است که دیوان بابت سود پیش بینی شده تحت آن شرایط معقول می داند. بنابراین، دیوان بابت سود پیش بینی شده حکم به پرداخت مبلغ ۶،۱۹۴،۲۲۵/- دلار امریکا به خواهان صادر می کند.

ب - هزینه های مانده موجودی کالا

۳۸ - اف ام سی مبلغ ۳۴۱،۷۳۱/- دلار امریکا بابت مانده موجودی کالا مطالبه کرده

است. دیوان مدارکی را ملاحظه کرده که نشان می دهد ۹۵٪ مبلغی که بابت هزینه های مواد مطالبه شده مربوط به موجودی جنسی است. بنابراین منظور نمودن ۹۵٪ مانده موجودی کالا را به عنوان "هزینه هایی که قبلاً" تقبل شده" منطقی می داند و حکم به پرداخت مبلغ ۳۲۴،۶۴۴/- دلار امریکا به خواهان صادر می کند.

ج - هزینه های کارهای ویژه مهندسی

۳۹ - خواهان همچنین حق الزحمه ای به مبلغ ۶۶،۷۸۸/- دلار بابت کارهای ویژه مهندسی که در مورد قرارداد انجام داده، مطالبه کرده است. دیوان ملاحظه می نماید که کارشناس مستقل حسابداری خواهان، مبلغ ۴۶،۶۴۵ دلار از این مبلغ را تأیید کرده و بنابراین صدور حکم به مبلغ ۴۶،۶۴۵/- دلار بابت هزینه های کارهای ویژه مهندسی به نفع خواهان را منطقی می داند.

د - هزینه های بالاسری وصول نشده

۴۰ - اف ام سی ادعایی به مبلغ ۱،۶۰۷،۸۶۸/- دلار امریکا بابت هزینه های بالاسری ۱۵۵ خودرو که در نتیجه فسخ قرارداد از ناحیه وزارت دفاع وصول نشده، اقامه کرده است. لیکن دیوان قانع نشده که هزینه های بالاسری وصول نشده به مفهوم ماده ۱۲/۲ قرارداد یک قلم قابل جبران باشد. برخلاف سود پیش بینی شده در آن ماده به این مطلب به طور اخص اشاره نشده و دیوان چنین هزینه هایی را به عنوان "هزینه هایی که قبلاً" تقبل شده" یا "تعهدات انجام شده" نمی داند. به علاوه، دیوان توجه دارد که اگر اف ام سی این خودروها را برای وزارت دفاع می ساخت، طبق مفاد ذیربط ماده ۱۲/۳ قرارداد، می بایست عواید حاصل از فروش مجدد آن خودروها باید به بستانکار حساب وزارت دفاع منظور گردد. با توجه به عدم هماهنگی منطقی بین مفاد ماده ۱۲/۳

و ادعای هزینه‌های بالاسری وصول نشده، دیوان باید این قسمت از ادعا را رد کند.

ه - هزینه های متفرقه

۴۱ - خواهان درخواست کرده که هزینه‌های متفرقه ای که تحت دو عنوان مطرح شده، جبران گردد. اولاً، بابت هزینه‌هایی در رابطه با ضمانتنامه بانکی مبلغ /- ۲۲۵،۳۰۷ دلار امریکا مطالبه می کند و دیوان هیچ مبنای قراردادی برای این ادعا نمی بیند. در واقع در ماده ۱۶/۵ قرار داد پیش بینی شده، "... مخارج ... مربوط به افتتاح هرگونه اعتبار اسنادی که در این ماده به آن اشاره شده، به عهده خریدار خواهد بود." تنها اعتبار اسنادی که در ماده ۱۶ بدان اشاره شده، اعتبار اسنادی است که وزارت دفاع برای پیش پرداختهای خود افتتاح کرده، نه آنهایی که اف ام سی برای تضمین پیش پرداختهای وزارت دفاع گشوده است. بنابراین، ادعای حاضر مردود است.

۴۲ - ثانیاً، خواهان مبلغ برآوردی /- ۱۳۸،۱۵۳ دلار امریکا بابت هزینه های اداری که مستقیماً در اثر فسخ قرارداد از ناحیه وزارت دفاع ایجاد شده، و شامل هزینه های ناشی از تغییر برنامه تولید و انتقال موجودی انبار و هزینه‌های اف ام سی در کوشش به تقلیل زیانها است، مطالبه کرده است. دیوان منطقی می داند بابت این هزینه‌ها به عنوان قسمتی از هزینه های فسخ موضوع ماده ۱۲/۲ حکم به پرداخت مبلغ /- ۱۰۰،۰۰۰ دلار امریکا به نفع خواهان صادر کند.

و - جمع هزینه های فسخ و بهره

۴۳ - در نتیجه ملاحظات فوق‌الذکر، دیوان حکم به پرداخت جمعا به مبلغ /- ۶،۶۶۵،۵۱۴ دلار امریکا به عنوان هزینه‌های فسخ، به نفع اف ام سی صادر می‌کند. چون طبق ماده ۱۲/۲

فسخ قرارداد "بایرداخت هزینه ... به اف ام سی" امکان داشته، لذا دیوان معتقد است که خواهان این هزینه‌ها را از ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) طلبکار بوده، و بهره آن نیز در همان تاریخ به وی قابل پرداخت بوده است.

۳ - اعتبارات اسنادی (ضمانتنامه بانکی)

۴۴ - در قرارداد به طور مشخص در مورد تعیین تکلیف ضمانتنامه های بانکی مفتوحه خواهان در مقابل پیش پرداختهای وزارت دفاع، در صورت فسخ قرارداد طبق ماده ۱۲/۲، ذکری نشده است ولی واضح است که در موردی مانند پرونده حاضر که وزارت دفاع موفق نشده از طریق مطالبه، وجه اعتبارات اسنادی را وصول کند، دیوان باید در موقع صدور حکم، اعتبارات اسنادی یاد شده را در نظر گیرد.

۴۵ - در این مورد، دیوان توجه دارد که خریدار پس از فسخ قرارداد معمولاً حق دارد هر مقدار از پیش پرداختی را که فروشنده برای انجام تعهدات قراردادی به مصرف نرسانده، پس بگیرد. به نظر دیوان مورد حاضر با آنچه که ذکر شد، فرقی ندارد و بنابراین حکم به پرداخت مابه التفاوت بین پیش پرداختها و هزینه های فسخ که در فوق به نفع خواهان رای داده شد، به وزارت دفاع صادر می کند.

۴۶ - دیوان ملاحظه می کند که خواهان خود در صدد برآمده که دقیقاً این کار را انجام دهد و مابه التفاوت یاد شده را مسترد دارد. لیکن خواهان اظهار می دارد که هیچ بهره ای به پیش پرداختهای وزارت دفاع که اف ام سی از سال ۱۹۸۰ مسدود کرده، تعلق نمی گیرد. دیوان درک می کند که طبق قرارداد بهره ای به پیش پرداختها تعلق نمی گرفت و آن به این معنی بود که خواهان می توانست طی مدت قرارداد پیش پرداختها را بدون بهره نزد خود نگاهدارد. لیکن، دیوان معتقد است وقتی قرارداد فسخ و وجوه اعتبارات

اسنادی مطالبه شد، بعد از آن دیگر نگاهداشتن بدون بهره آن پیش پرداختها دلیل و اساسی نداشت. در نتیجه، دیوان حکم به پرداخت بهره نسبت به مانده مبلغ پیش پرداختها از تاریخهای مطالبه وجه اعتبارات اسنادی به نفع وزارت دفاع صادر می‌کند.

۴۷ - دیوان در نتیجه تصمیمات فوق‌الذکر معتقد است که پس از پرداخت مبالغ خالص حکم حاضر از طرف اف ام سی به وزارت دفاع، ضمانتنامه‌های بانکی که برای تضمین پیش پرداختها صادر شده بود، علت وجودی خود را از دست داده و وزارت دفاع ملزم خواهد بود که دیگر اقدام به مطالبه یا وصول وجه هیچیک از دو فقره اعتبار اسنادی نکند.

۴ - بهره

۴۸ - دیوان مقرر می‌دارد که در مورد مبالغ قابل پرداخت به هر دو طرف باید از یک نرخ بهره استفاده کرد، و نرخ ۱۰٪ را مناسب می‌داند. دیوان بر این نظر است که اف ام سی حق دارد از ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) بابت هزینه فسخ به مبلغ ۵۱۴،۶۶۵،۶۶ دلار آمریکا بهره ساده به میزان ۱۰٪ در سال دریافت نماید. نظریه اینکه دیوان نظر داده که مبلغ قابل پرداخت به اف ام سی از مبلغ قابل پرداخت به وزارت دفاع، که مبلغ بیشتری است و وزارتخانه مزبور آن را از ۲۶ فوریه ۱۹۸۰ (۷ اسفند ماه ۱۳۵۸) طلبکار بوده، کسر شود (رجوع شود به بخش فرعی ۵ زیر)، بهره مبلغ فوق‌الذکر از ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) تا ۲۶ فوریه ۱۹۸۰ (۷ اسفند ماه ۱۳۵۸) محاسبه خواهد شد.

۴۹ - وزارت دفاع حق دارد بابت مانده پیش پرداخت -/۱۰،۴۳۷،۹۴۳ دلاری بهره ساده به نرخ ۱۰ درصد در سال از ۲۶ فوریه ۱۹۸۰ (۷ اسفند ماه ۱۳۵۸) تا تاریخ پرداخت توسط اف ام سی و بابت پیش پرداخت ۵۰/۵،۴۷۷،۳۱۰ دلاری خود از ۷ آوریل ۱۹۸۰

(۱۸ فروردین ماه ۱۳۵۹۸) تا تاریخ پرداخت توسط اف ام سی بهره‌ساده به نرخ ۱۰ درصد در سال دریافت کند.

۵ - محاسبه مبلغ حکم

۵۰ - همانگونه که در بالا شرح داده شد، طبق نظر دیوان، خواننده وزارت دفاع ملی مبلغ -/۶,۶۶۵,۵۱۴ دلار آمریکا به علاوه بهره آن به نرخ ۱۰ درصد در سال از تاریخ ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) تا ۲۶ فوریه ۱۹۸۰ (۷ اسفند ماه ۱۳۵۸) به خواهان بدهکار می‌باشد. بنابراین، جمع مبلغی که خواهان در ۲۶ فوریه ۱۹۸۰ (۷ اسفند ماه ۱۳۵۸) از وزارت دفاع طلبکار بوده، -/۷,۲۵۵,۳۶۶ دلار آمریکا است.

۵۱ - دیوان همچنین تصمیم گرفت که طلب خواهان را از مبلغ -/۱۰,۴۳۷,۹۴۳ دلاری که وزارت دفاع در ۲۶ فوریه ۱۹۸۰ (۷ اسفند ماه ۱۳۵۸) طلبکار بوده کسر نماید. خالص این تفریق -/۳,۱۸۲,۵۷۷ دلار آمریکا است.

۵۲ - در نتیجه، وزارت دفاع مبلغ -/۳,۱۸۲,۵۷۷ دلار آمریکا به علاوه بهره آن به نرخ ۱۰ درصد در سال از ۲۶ فوریه ۱۹۸۰ (۷ اسفند ماه ۱۳۵۸) تا تاریخی که خواهان این مبلغ را به وزارت دفاع بپردازد، و مبلغ ۵,۴۷۷,۳۱۰/۵۰ دلار آمریکا به علاوه بهره آن به نرخ ۱۰ درصد در سال، از ۷ آوریل ۱۹۸۰ (۱۸ فروردین ماه ۱۳۵۹) تا تاریخی که خواهان آن مبلغ را به وزارت دفاع بپردازد، از خواهان طلبکار است.

۶ - ادعاهای متقابل وزارت دفاع

۵۳ - با توجه به نظرات فوق الذکر روشن است که غیر از استرداد پیش پرداختها با

بهره، که تکلیف آن تعیین گردیده، ادعاهای متقابل وزارت دفاع بی اساس می باشد. بنابراین، ادعاهای متقابل مذکور باید مردود شناخته شوند. ولی در مورد شش دستگاه رادیویی که وزارت دفاع در اختیار اف ام سی قرار داده، دیوان ملاحظه می کند که اف ام سی در جلسه استماع موافقت کرد که آنها را برای استرداد به وزارت دفاع آماده نماید. در نتیجه، دیوان به اف ام سی دستور می دهد که سه دستگاه رادیوی وی آر سی - ۳۲۱ و سه دستگاه رادیوی وی آر - ۴۶ را برای استرداد به وزارت دفاع آماده کند.

سوم - ادعای شماره دو

الف - واقعیات

۵۴ - ظاهراً در آوریل ۱۹۷۸ اف ام سی برای فروش سه دستگاه مخصوص تصفیه فاضل آب برای استفاده در یکی از پایگاههای نظامی ایران با نیروی زمینی قراردادی منعقد نمود. این قرارداد (۱۰) با تسلیم یک صورتحساب پروفورما و پذیرش آن با صدور یک اعتبار اسنادی منعقد گردید.

۵۵ - نماینده فروش اف ام سی در تهران، شرکت هیدرولیک با مسئولیت محدود ("شرکت هیدرولیک") صورتحساب پروفورمای مورخ ۲۷ فوریه ۱۹۷۸ (۸ اسفند ماه ۱۳۵۶) را به اداره مهندسی نیروی زمینی ارسال داشت. قیمت دستگاه (-/۲۱۰,۰۰۰ دلار آمریکا) و مشخصات کامل قطعات دستگاه سفارشی در صورت قید شده بود. علاوه بر آن، در صورتحساب تصریح شده بود که پرداخت به اف ام سی به وسیله افتتاح یک اعتبار اسنادی غیرقابل برگشت انجام خواهد شد.

(۱۰) با اینکه احتمالاً طرفهای دیگری هم در این معامله دست داشتند ولی دیوان با

توجه به نظرات مذکور در ذیل، تحقیق در مورد ماهیت دقیق قرارداد را لازم نمی داند.

۵۶ - نیروی زمینی در ۱۱ آوریل ۱۹۷۸ (۲۲ فروردین ماه ۱۳۵۷) بابت دستگاه تصفیه فاضل آب "طبق صورتحساب پروفورمای مورخ ۲۷ فوریه ۸/۱۹۷۸ اسفند ماه ۱۳۵۶" یک اعتبار اسنادی غیرقابل برگشت از طریق بانک مرکزی ایران به نفع اف ام سی افتتاح نمود. برداشت از اعتبار اسنادی منوط به ارائه مدارک حمل بود. اعتبار اسنادی طبق شرایط مندرج در آن در ۱۴ ژانویه ۱۹۷۹ (۲۴ دی ماه ۱۳۵۷) منقضی می شد.

۵۷ - اف ام سی پس از افتتاح اعتبار اسنادی سه فقره سفارش کار ("اوردرماسترز") صادر، و به کارخانه خود دستور داد که دستگاههای سفارشی را ساخته و ارسال نماید. در سفارشهای کار تصریح شده بود که قرار است دستگاهها به نیروی زمینی فروخته، و ارسال شود و حق العمل فروش به شرکت هیدرولیک پرداخت گردد.

۵۸ - اف ام سی دست به ساختن سه دستگاه تصفیه فاضل آب زد. در پائیز ۱۹۷۸ اف ام سی پس از آنکه تشخیص داد که فقط در پایان ژانویه ۱۹۷۹ می تواند دستگاه ها را ارسال نماید، ظاهراً "سعی کرد که از طریق شرکت هیدرولیک از نیروی زمینی درخواست کند مدت اعتبار اسنادی را به مدت دو هفته تمدید نماید پس از آنکه اعتبار اسنادی بدون آنکه پاسخی از نیروی زمینی دریافت گردد منقضی شد، اف ام سی قرارداد را نقض شده تلقی کرد و از حمل دستگاهها خودداری نمود، و سعی کرد خسارات را تقلیل دهد.

ب - صلاحیت

۵۹ - در اینکه نیروی زمینی یک واحد تحت کنترل دولت ایران است، اختلافی نیست. دیوان متقاعد شده که این ادعا به مفهوم بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل "از دیون،

قراردادها... سلب مالکیت یا سایر اقدامات موثر در حقوق مالکیت" ناشی می شود. در نتیجه، دیوان صلاحیت رسیدگی به ادعای حاضر را دارد.

ج - ماهیت

۶۰ - نیروی زمینی نقض قرارداد را تکذیب می کند، و ضمن سایر مدافعات اظهار می دارد که اف ام سی درخواستی برای تمدید (اعتباراسنادی) تسلیم نکرده است. دیوان ملاحظه می کند که درخواست تمدید من غیرمستقیم از طریق شرکت هیدرولیک به عمل آمده بود. لیکن مدرکی دال بر وصول درخواست به نیروی زمینی تحت شرایط و اوضاع ناآرام ایران در آن موقع، در دیوان وجود ندارد. به علاوه، اف ام سی تاکید می کند که چون پاسخی از نیروی زمینی نرسید، اف ام سی فرض کرد که قرارداد نقض شده است. حتی تحت شرایط خاص آن زمان دیوان نمی تواند اقدامات اف ام سی را کاملاً بجا شمارد. وقتی اف ام سی جوابی از نیروی زمینی دریافت نکرد، مکلف بود حداقل کوشش کند که قصد خود را دائر براینکه سکوت نیروی زمینی را به عنوان نقض قرارداد تلقی می کند، به اطلاع نیروی زمینی برساند، ولی خواهان چنین کاری را نکرد. بنا به دلایل پیش گفته، دیوان باید این ادعا را رد کند.

چهارم - ادعای شماره سه

الف - واقعیات

۶۱ - طبق صورتحساب پروفورمای مورخ ۱۰ مه ۱۹۷۸ (۲۰ اردیبهشت ماه ۱۳۵۷) اف ام سی قراردادی برای فروش دستگاه مخصوص تصفیه فاضل آبی به ارزش ۶۳،۷۲۰/ دلار امریکا برای استفاده در بیمارستان رضا پهلوی با سازمان خدمات اجتماعی منعقد

کرد. سازمان خدمات اجتماعی برای پرداخت بهای دستگاه، در ۲۱ اکتبر ۱۹۷۸ (۲۹ مهر ماه ۱۳۵۷) یک فقره اعتبار اسنادی به نفع اف ام سی افتتاح نمود. تاریخ انقضای اعتبار اسنادی که بدواً "۲۱ آوریل ۱۹۷۹ (اول اردیبهشت ماه ۱۳۵۸) بود، به درخواست اف ام سی تا ۲۸ مه ۱۹۷۹ (۷ خرداد ماه ۱۳۵۸) تمدید گردید. در ۲۱ نوامبر ۱۹۷۸ (۳۰ آبان ماه ۱۳۵۷) اف ام سی هشت فقره سفارش کارهای داخلی ("اوردردماسترز") برای ساخت و حمل دستگاه مورد سفارش صادر کرد، و پس از آن کارهای مهندسی لازم را انجام داد.

۶۲ - در ۲۸ مه ۱۹۷۹ (۷ خرداد ماه ۱۳۵۸) قبل از آنکه اف ام سی بتواند تولید را آغاز کند، موعد اعتبار اسنادی منقضی گردید. اف ام سی اظهار می دارد که عدم تمدید اعتبار اسنادی توسط سازمان خدمات اجتماعی به منزله نقض اساسی قرارداد بوده و اف ام سی با توجه به آن، کار را متوقف کرد. ادعای اف ام سی به مبلغ ۲,۹۴۳/۴۷ دلار امریکا عبارت از هزینه کارهای مهندسی است که خواهان در مورد این قرارداد انجام داده است.

ب - صلاحیت

۶۳ - ایران و سازمان خدمات اجتماعی به صلاحیت دیوان به این دلایل که سازمان خدمات اجتماعی مشمول تعریف "ایران" در بند ۳ ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی نمی شود، ایراد می گیرند. خواندگان ادعا می کنند که سازمان خدمات اجتماعی یک واحد تحت کنترل ایران نبوده بلکه یک سازمان مستقل غیرانتفاعی است که اکنون در حال انحلال می باشد.

۶۴ - لیکن اف ام سی مدارکی که از طرف خواندگان مورد ایراد قرار نگرفته، ارائه داده که حاکی است سازمان خدمات اجتماعی با تصویب رسمی مجلس در ۲۸ فوریه ۱۹۸۲ (۹)

اسفند ماه ۱۳۶۰) از ۱۱ فوریه ۱۹۷۹ (۲۲ بهمن ماه ۱۳۵۷) منحل شده و دولت ایران مدیران تصفیه آن را منصوب کرده است. مدارک بلامعارض دیگری که خواهان ارائه داده، نشان می‌دهد که دولت ایران در ۱۰ مارس ۱۹۷۹ (۱۹ اسفند ماه ۱۳۵۷) کلیه تاسیسات بهداشتی و پزشکی، (از جمله بیمارستان سابق رضاپهلوی) را از سازمان خدمات اجتماعی منفک کرده، و آنها را تحت اختیار وزارت بهداشتی و بهزیستی قرار داده است.

۶۵ - این که سازمان خدمات اجتماعی در زمان نقض ادعایی قرارداد تحت کنترل دولت ایران بوده از نظر دیوان مدرک مهمی محسوب می‌شود. ایران در رد این مدرک متذکر گردیده که سازمان خدمات اجتماعی یک سازمان دولتی بنا به تعریف قانون استخدام سال ۱۹۶۷ ایران نبوده، و گزارشی از اداره ثبت شرکتهای ایران ارائه داده که حاکی است واحد مورد بحث یک سازمان غیرانتفاعی و غیرتجاری در حال تصفیه بوده است. دیوان با وجود مدارک بلامعارض اف ام سی نمی‌تواند بدون مدارک بیشتر این اظهاریه‌ها را مدرکی دال بر اینکه سازمان خدمات اجتماعی یک واحد تحت کنترل نبوده است، تلقی نماید.

۶۶ - بنابراین دیوان معتقد است که سازمان خدمات اجتماعی به مفهوم بند ۳ ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی تحت کنترل ایران بوده، و دیوان صلاحیت رسیدگی به این ادعا را دارد.

ج - ماهیت

۶۷ - خواهان اظهار می‌دارد تعهد اصلی سازمان خدمات اجتماعی این بود که تا موقع حمل دستگاه اعتبار اسنادی را مفتوح نگاهدارد. اف ام سی ادعا می‌کند که تمدید اعتبار اسنادی نه تنها متداول بلکه یک از شرایط اساسی قرارداد بوده، و بنابراین عدم تمدید اعتبار اسنادی یک نقض اساسی بوده است.

۶۸ - لیکن، سازمان خدمات اجتماعی متذکر گردیده که اف ام سی هرگز از سازمان تقاضا نکرده که اعتبار اسنادی را از تاریخ انقضای آن، یعنی از ۲۸ مه ۱۹۷۹ (۷ خرداد ۱۳۵۸) ببعد تمدید کند. دیوان ملاحظه می کند که اف ام سی مطلقاً مدعی نیست که قبل و یا بعد از تاریخ انقضاء، تقاضای تمدید کرده است و نیز توجه دارد که این اف ام سی بود که که نخستین تمدید اعتبار اسنادی از ۲۱ آوریل تا ۲۸ مه ۱۹۷۹ (اول اردیبهشت تا ۷ خرداد ماه ۱۳۵۸) را تقاضا کرد.

۶۹ - تحت این شرایط و با توجه به کلیه مدارک موجود، دیوان معتقد است که خواهان برای اثبات اینکه سازمان خدمات اجتماعی بدون درخواست اف ام سی متعهد بوده اعتبار اسنادی را تمدید کند، دلایل کافی ارائه نداده است. بنابراین ادعای حاضر باید رد شود.

پنجم - ادعای شماره چهار

الف - واقعیات

۷۰ - در دسامبر ۱۹۷۳ اف ام سی ۲۰۰۰ سهم از سهام شرکت گوشت زیاران را که چند ماه قبل بانک توسعه کشاورزی ایران، بانک توسعه صنعتی و معدنی ایران، بانک عمران و چند سازمان دیگر تاسیس کرده بودند، خریداری کرد. در اواخر ۱۹۷۴، بانک توسعه کشاورزی و بانک توسعه صنعتی و بانک عمران تواما ۶۷٪ سهام شرکت گوشت زیاران را در دست داشتند. در ۱۹۷۴ و بعد از آن قریب به ۶۰٪ سهام این شرکت به سه سازمان مزبور تعلق داشته است.

۷۱ - تا اواسط سال ۱۹۷۶، بین اف ام سی و شرکت گوشت زیاران روابط عادی بین سهامدار و شرکت حکمفرما بود. اف ام سی اظهار می دارد که گزارشها و پیش بینی

های مالی شرکت را دریافت می‌کرد، و نماینده وی در مجامع صاحبان سهام شرکت حضور می‌یافت.

۷۲ - اما، بنا به اظهار اف ام سی در اوایل سال ۱۹۷۶ عملاً "کلیه مکاتبات از شرکت گوشت زیاران قطع شد. طبق اظهار اف ام سی نگرانش در مورد بی اطلاعی از امور آن شرکت سبب شد که وی در ۲۳ سپتامبر ۱۹۷۶ (اول مهر ماه ۱۳۵۵) سهام خود را برای فروش به شرکت گوشت زیاران عرضه کند. اف ام سی برای این پیشنهاد پاسخی دریافت نکرد. اف ام سی مدعی است که از سال ۱۹۷۶ به بعد دیگر هیچ گونه اطلاعات مالی یا آگهی مربوط به تشکیل مجامع صاحبان سهام یا جلسات هیئت مدیره دریافت نکرده است. اف ام سی ادعا می‌کند که این امر در حکم سلب مالکیت از حقوق مالکانه وی در سهام اقلیت شرکت گوشت زیاران است.

ب - صلاحیت

۷۳ - در مورد هویت سهامداران شرکت گوشت زیاران و میزان سهام آنها اختلافی نیست. مدارکی که ارائه شده، حاکی است که چند بانک ایرانی صاحب اکثریت سهام بودند و همچنین در اینکه از تاریخ ملی شدن بانکها در ۷ ژوئن ۱۹۷۹ (۱۷ خرداد ماه ۱۳۵۸) اکثریت عمده سهام شرکت گوشت زیاران در اختیار سازمانهای ایران یا واحدهای تحت کنترل ایران قرار گرفته، بحثی نیست.

۷۴ - به هر حال، ادعای سلب مالکیت ادعایی، علیه ایران است نه علیه شرکت گوشت زیاران. چنین ادعایی واجد شرایط مقرر در بند ۱ ماده دو بیانیه حل و فصل به عنوان ادعای یک تبعه امریکا علیه ایران که ناشی از "سلب مالکیت یا سایر اقدامات موثر در حقوق مالکیت بوده"، می باشد.

ج - ماهیت

۷۵ - اف ام سی اظهار می دارد که قطع مکاتبات از طرف شرکت گوشت زیاران وی را از حقوق خود به عنوان سهامدار محروم کرده، و بنابراین این امر عملاً "به منزله سلب مالکیت توسط ایران محسوب می شود که بابت آن غرامت بدهکار است.

۷۶ - دیوان بدواً "ملاحظه می نماید که خواهان در تعیین تاریخی که گویا سلب مالکیت صورت گرفته، مواجه با مشکلاتی می باشد. خواهان ظاهراً" ادعا می کند که پس از قطع مکاتبات از طرف شرکت گوشت زیاران، سلب مالکیت صورت گرفته است. ولی خواهان مدرکی ارائه نداده که شرکت گوشت زیاران قبل از ملی شدن بانکها در ۱۹۷۹ تحت کنترل ایران بوده است. از طرف دیگر، خواننده ادعا می کند که تا ۱۹۷۹ هیچوقت بیش از ۳۰٪ سهام شرکت گوشت زیاران تحت کنترل ایران نبوده است. با توجه به مدارک ارائه شده، برای دیوان دشوار است که فعل یا ترک فعل سالب مالکیت قبل از ژوئن ۱۹۷۹ را مستقیماً به ایران نسبت دهد.

۷۷ - دیوان براین نظر است که خواهان راجع به این که فعل و ترک فعل شرکت گوشت زیاران واقعاً "وی را از حقوق خود محروم کرده، نیز مدارک کافی ارائه نداده است. برای نمونه، شرکت گوشت زیاران در مورد پیشنهاد اف ام سی دائر بر فروش سهام در ۱۹۷۶، متذکر می شود که طبق اساسنامه شرکت نه خود شرکت و نه سهامداران آن، موظف بودند که سهام خواهان را بخرند. دیوان با این مطلب موافق است. علاوه بر آن، مدارک حاکی است که پیشنهاد خواهان نشانگر بدبینی وی در مورد آینده اقتصادی شرکت گوشت زیاران بوده تا فقدان اطلاعات یا مداخله در حقوق وی به عنوان یک سهامدار.

۷۸ - شرکت گوشت زیاران اعتراف می کند که برخلاف اساسنامه شرکت، تشکیل مجامع صاحبان سهام را با پست سفارشی به اف ام سی اطلاع نداده است. لیکن متذکر می شود که قبل از نیمه سال ۱۹۷۶ نیز این کار را نمی کرد، معمول این است که آگهی تشکیل مجامع صاحبان سهام از طریق نشر در روزنامه به اطلاع سهامداران می رسد. طبق اظهار شرکت گوشت زیاران، اف ام سی هرگز به این ترتیب اعتراض نکرده بود. در این مورد دیوان ملاحظه می کند که هیچ مدرکی ارائه نشده که اف ام سی قبل از رسیدگی حاضر، به عدم اطلاع یا قطع مکاتبات اعتراضی کرده باشد. به علاوه، مدارکی وجود دارد که نشان می دهد اف ام سی تا اواخر ۱۹۷۸ مرتباً در مجامع صاحبان سهام شرکت می کرده است.

۷۹ - نظر دیوان براساس ملاحظات فوق و مدارک موجود، این است که خواهان نتوانسته است محرومیت از حقوق سهامداری خود یا اینکه قابل اسناد به ایران بودن چنین محرومیتی را اثبات کند. بنابراین، این ادعا مردود اعلام می شود.

ششم - ادعای شماره پنج

الف - واقعیات

۸۰ - طبق اظهار اف ام سی ناآرامی داخلی در اواخر ۱۹۷۸ شرایطی را برای اتباع ایالات متحده در ایران به وجود آورده بود که هر روز وخیم تر می شد. در نتیجه، حسب ادعا کارمندان اف ام سی چندین بار با رویدادهای تهدیدآمیزی مواجه شدند و لذا سرانجام در نوامبر و دسامبر ۱۹۷۸ از ایران خارج گردیدند. اف ام سی مدعی است که

در نتیجه این امر، دیگر نتوانسته است وسائل دفتری خود به ارزش ۱۵،۵۱۰/- دلار آمریکا را مورد استفاده قرار داده و تملک نماید و ناگزیر شده آنها را در تهران رها کند. اف ام سی همچنین بابت هزینه تغییر محل دو نفر از کارمندان اف ام سی و نیز بابت مفقود شدن وسایل شخصی آن دو نفر در ایران غرامت (۷۵،۲۹۳/۹۶ دلار آمریکا) مطالبه می‌کند.

ب - صلاحیت

۸۱ - هیچ موضوع مهم صلاحیتی در این ادعای اف ام سی علیه ایران وجود ندارد و دیوان متقاعد شده است که طبق مفاد ماده دو بیانیه حل و فصل دعاوی صلاحیت رسیدگی به ادعای حاضر را دارد.

ج - ماهیت

۸۲ - دیوان ملاحظه می‌کند که خواهان مدارک کافی برای اثبات رابطهای بین فعل یا ترک فعل ایران و خارج کردن کارمندان اف ام سی و از دست دادن امکان استفاده و تملک وسائل دفتری خود که از آن ناشی شده، ارائه نداده است. بنابراین دیوان باید ادعای حاضر را به جهت فقد دلیل رد کند.

هفتم - هزینه ها

۸۳ - هر یک از طرفین باید هزینه های داوری خود را تقبل نماید.

هشتم - حکم

۸۴ - به دلایل پیش گفته،

دیوان به شرح زیر حکم صادر می کند:

(الف) در نتیجه تفریق مبالغی که طبق تشخیص دیوان، خوانده به خواهان و خواهان به خوانده بدهکارند، خواهان اف ام سی کورپوریشن متعهد است مبلغ سه میلیون و یکصد و هشتاد و دو هزار و پانصد و هفتاد و هفت دلار (-/۳,۱۸۲,۵۷۷ دلار) امریکا به علاوه بهره ساده آن به نرخ ۱۰ درصد در سال از ۲۶ فوریه ۱۹۸۰ (۷ اسفند ماه ۱۳۵۸) لغایت تاریخ تادیه آن، و مبلغ پنج میلیون و چهارصد و هفتاد و هفت هزار و سیصد و ده دلار و پنجاه سنت (-/۵,۴۷۷,۳۱۰ دلار) امریکا به علاوه بهره ساده آن به نرخ ۱۰ درصد در سال از ۷ آوریل ۱۹۸۰ (۱۸ فروردین ماه ۱۳۵۹) لغایت تاریخ تادیه آن به خوانده، وزارت دفاع جمهوری اسلامی ایران، بپردازد.

(ب) با پرداخت مبالغ مذکور در بند (الف) فوق، ضمانتنامه‌های بانکی برای تضمین پیش پرداختها که به صورت دو فقره اعتبار اسنادی بنک آو امریکا) به شماره های ۷۰۱۱ و ۰۲۴۲۵۴ به ترتیب به تاریخ های ۱۶ مارس ۱۹۷۸/۲۵ اسفند ماه ۱۳۵۶ و ۲۶ ژانویه ۱۹۷۹/۶ بهمن ماه ۱۳۵۷) بلااثر بوده و خوانده، وزارت دفاع ملی جمهوری اسلامی ایران، دیگر نباید برای مطالبه یا وصول هیچیک از آنها اقدام کند.

(ج) خواهان، اف ام سی کورپوریشن، متعهد است که سه دستگاه رادیوی وی آر سی - ۳۲۱ و سه دستگاه رادیوی وی آر - ۴۶ را برای استرداد به خواننده، وزارت دفاع ملی جمهوری اسلامی ایران، آماده نماید.

(د) ادعاهای متقابل خواننده، وزارت دفاع جمهوری اسلامی ایران، تا حدودی که قبلاً" در فوق مورد رسیدگی قرار نگرفته به دلایل ماهیتی رد می شوند.

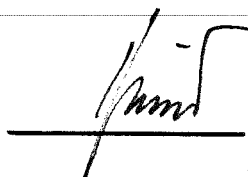
(هـ) ادعای متقابل بابت بدهی مالیاتی به دلیل عدم صلاحیت مردود اعلام می شود.

(و) کلیه ادعاها و ادعاهای متقابل دیگر مردود می باشند.

(ز) هر یک از طرفین باید هزینه های داوری مربوط به خود را تقبل نماید.

لاهور،

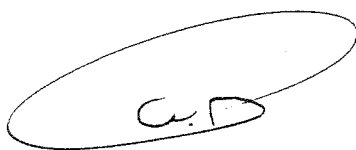
به تاريخ ۱۲ فوريه ۱۹۸۷ برابر با ۲۳ بهمن ماه ۱۳۶۵

روبرت برينر

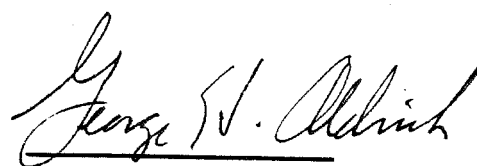
رئيس شعبه دو

بنا م خدا

حميد بهرامی احمدی

مخالف با قسمت ها ئی
موافق با قسمت ها ئی
بنظر يسه مخالف
مراجعه شود .

جرج اچ. آلدریچ

ع. س + م. ف / ج. ج